

Nr 41.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående upphävande av förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 17 mars 1950 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 193, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat

Förslag

till

förordning angående upphävande av förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt.

Härigenom förordnas, att förordningen den 11 juni 1948 om pappersskatt, vilken jämlikt förordning den 27 maj 1949 (nr 237) gäller till och med den 30 juni 1950, skall upphöra att gälla med utgången av april månad 1950, dock att förordningen fortfarande skall tillämpas i fråga om varuparti, för vilket skattskyldighet inträtt före den 1 maj 1950.

Vad i förordningen stadgas i fråga om sådan under tiden för dess giltighet begången förseelse, som i förordningen avses, skall äga tillämpning även efter det förordningen i övrigt upphört att gälla.

Till behandling i samband med förevarande proposition har utskottet upptagit de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 240 av herr *Gustaf Elofsson* och fru *Svenson* samt II: 284 av herr *Johnsson* i Skoglösa m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i samband med pappersskattens slopande införa skatt på tidskrifter av förströelsekaraktär i enlighet med av 1949 års skatteutredning framlagt förslag, eller alternativt, att riksdagen måtte besluta, att skatten å papp och papper skall utgå även under budgetåret 1950/51».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 284.

Frågan om upphävande av pappersbeskattningen.

Av det propositionen bilagda statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas — såvitt angår *nu gällande bestämmelser rörande pappersbeskattningen* — följande:

Genom förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt infördes en särskild beskattning av papp och papper samt vissa importerade tryckalster av papp och papper. Skatten utgår såsom en tillverknings-skatt å inom riket tillverkad papp eller papper och uttages vid pappersbruken. Skatten utgör 15 öre för kilogram papper eller papp. Från beskattningen undantages dock — enligt förordningen i dess lydelse genom förordningen den 27 maj 1949, nr 237 — sådant tidningspapper, som är avsett till tryckning av allmän nyhetstidning eller av annan nyhetstidning med i huvudsak politiskt innehåll som i fråga om utseende och redigering kan jämföras med allmän nyhetstidning. Skattskyldigheten inträder, då den obearbetade varan levereras från tillverkaren eller av denne tages i anspråk för vidare bearbetning. Vid import av papp eller papper för försäljning utgår skatt efter samma grunder, dock att skatt därvid uttages även för bearbetad vara. Beskattningen står under kontroll av kontrollstyrelsen. Vid import utövas kontrollen av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen gemensamt. För bedömning av skatteplikten ha de skattskyldiga att kvartalsvis avgiva deklaration till kontrollstyrelsen enligt särskilda föreskrifter. I deklaration må avdrag göras för bland annat den myckenhet varor, som utlämnats från tillverkningsstället för att i befintligt skick eller efter bearbetning utföras ur riket. Till följd härav uttages icke pappersskatt för papp, papper eller produkter därav, när varorna äro avsedda för export.

Förordningen den 11 juni 1948 trädde i kraft den 1 juli 1948 och gällde ursprungligen t. o. m. den 30 juni 1949.

Genom förordningen den 8 april 1949, nr 123, vidgades beskattningsområdet i vissa avseenden, bl. a. på det sätt, att med skatt belades även pappersmassa, som vore avsedd att utgöra eller användas för framställning av ersättningsmedel för annan skattepliktig vara eller av sådan vara framställd produkt.

Genom förordningen den 27 maj 1949, nr 237, förlängdes 1948 års förordning för tiden intill utgången av juni månad 1950.

Beträffande vad som förekom vid *1948 och 1949 års riksdagar* rörande pappersskatten, särskilt i fråga om skattens tillfälliga natur, hänvisas till propositionen s. 4—5.

Såsom omnämnts i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (Bilaga 1 s. 13) har *1949 års skatteutredning* avgivit ett den 10 december 1949 dagtecknat betänkande rörande frågan om avveckling av de år 1948 beslutade extra konsumtionsskatterna.

I detta betänkande har utredningen bl. a. behandlat frågan rörande pappersbeskattningen. Sålunda har utredningen anfört, att de skilda olägenhe-

ter, som i olika sammanhang framkommit såsom en följd av beskattningen, icke hade helt kunnat undanröjas. Att pappersskatten trots dessa olägenheter ansetts böra bibehållas även för budgetåret 1949/50 hade motiverats med dess tillfälliga natur. Nackdelarna med beskattningen hade tills vidare kunnat undanskjutas med hänvisning till att de vore av övergående art. Utredningen ansåge därför, att den tillfälliga karaktär, som tillagts skatteskärpningarna av år 1948, för pappersskattens del vore ett primärt villkor och att denna skatt borde komma i första hand vid en avveckling av ifrågavarande skatteskärpningar. På grund härav föreslog utredningen, att pappersskatten avvecklades så snart förhållandena ansåges medgiva detta. Utredningen förutsatte, att pappersskattens borttagande borde slå igenom i konsumentpriserna. Enligt upplysningar, som lämnats till utredningen av statens priskontrollnämnd, borde det icke möta några svårigheter för nämnden att kontrollera, att ett avskaffande av pappersskatten komme konsumenterna tillgodo i form av lägre priser i alla de fall, där skatten uttoges synligt. Även i de fall, där skatten inräknats i priserna, borde enligt priskontrollnämnden en dylik kontroll kunna genomföras. Däremot syntes prissänkningarna icke kunna kontrolleras på pappersvaror, som frisläppts från priskontroll. Då emellertid sistnämnda förhållande berörde endast en obetydlig del av konsumtionen, ansåge utredningen, att ifrågavarande förutsättning för skattens avskaffande finge anses vara för handen.

Vidare har skatteutredningen i sitt betänkande framhållit att — om pappersskatten avvecklades — bleve frågan om en särskild skatt på tidskrifter aktuell. I detta avseende åberopade utredningen en inom kontrollstyrelsen upprättad promemoria angående en särskild beskattning av tidskrifter.

Över skatteutredningens betänkande ha — såvitt angår frågan om avvecklingen av pappersskatten och införandet i samband därmed av en särskild skatt på tidskrifter — *utlåtanden* efter remiss avgivits av kontrollstyrelsen, statskontoret, generaltullstyrelsen, generalpoststyrelsen, kommerskollegium, statens priskontrollnämnd, Svenska tidningsutgivareföreningen, Publicistklubben, Svenska journalistföreningen och Sveriges författareförening. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden från handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö, Svenska pappersbruksföreningen, Sveriges grafiska industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Kooperativa förbundet, Föreningen Svensk fackpress, Sveriges industriförbund, Svenska pappershandlareföreningen, Svenska bokhandlareföreningen och Svenska bokförläggareföreningen.

I remissutlåtandena har förslaget om avveckling av pappersskatten tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser.

I olika framställningar till Kungl. Maj:t har hemställts, att pappersbeskattningen måtte avvecklas redan före den 30 juni 1950.

Sålunda ha *Sveriges wellpappfabrikanters förening*, *Aktiebolaget Svenska icopal- & takpappfabriken* samt *Munksjö aktiebolag* i särskilda framställningar

i februari 1950 anhållit att pappersbeskattningen måtte avvecklas snarast möjligt. Såsom skäl för dessa framställningar har i huvudsak anförts, att köparna av papp och papper samt produkter därav vore av den uppfattningen att skatten snarast komme att avvecklas, varför de inskränkte sina köp till vad som erfordrades för täckande av oundgängliga behov. Dessa förhållanden medförde driftsrubbningar och lagringssvårigheter såväl för vissa pappersbruk som för den fristående pappersförädlingsindustrin.

Över framställningarna ha, efter remiss, yttranden avgivits av kontrollstyrelsen, Svenska pappersbruksföreningen och Sveriges grossistförbund.

Svenska pappersgrossistförbundet har i en den 9 mars 1950 dagtecknad skrift, som inkommit till finansdepartementet, hemställt att pappersskatten upphäves snarast möjligt.

Beträffande innehållet i de avgivna remissyttrandena ävensom i Svenska pappersgrossistförbundets skrift får utskottet hänvisa till propositionen s. 9—11.

Från *kontrollstyrelsen* har till finansdepartementet överlämnats en den 11 mars 1950 dagtecknad promemoria av förste byråinspektören S. Ingberk. I denna promemoria har bl. a. lämnats en redogörelse för pappersbrukens nuvarande avsättningssvårigheter på den inhemska marknaden (se propositionen s. 11—12).

Departementschefen har till motivering för det i propositionen framlagda förslaget om upphävande av pappersbeskattningen anført följande:

»I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag uttalade jag bl. a. att jag — av skäl som såväl Kungl. Maj:t som riksdagen vid olika tillfällen understrukit — ansåge det vara ett angeläget önskemål att pappersskatten avvecklades så snart som möjligt. Jag framhöll vidare att, då ett visst utrymme kunde anses förefinnas för en skattesänkning redan under år 1950, jag hade för avsikt att icke förorda någon förlängning av giltighetstiden för förordningen om pappersskatt efter innevarande budgetårs utgång.

Såsom framgår av den nu föreliggande utredningen har under de senaste månaderna pappersbrukens försäljning av papp och papper på hemmamarknaden betydligt nedgått. Det kan antagas att denna nedgång i leveranserna kommer att fortbestå under förordningens återstående giltighetstid för att därefter förbytas i en kraftig uppgång, då lagren hos grossister och förbrukare skola på kort tid ånyo fyllas. Givetvis medför en dylik utveckling betydande svårigheter och olägenheter för pappersbranschen. En utveckling efter nyss antydda linjer medför jämväl att — även om pappersskatten bibehålles fram till budgetårsskiftet — statsverkets intäkter av pappersskatten komma att för den ifrågakommande tiden bli förhållandevis små. Med hänsyn härtill finner jag övervägande skäl tala för att pappersskatten avvecklas redan före den 1 juli 1950. Jag förordar i enlighet härmed att beskattningen i fråga upphäves med utgången av april månad 1950.

I detta sammanhang vill jag understryka, att jag — i likhet med skatte-

utredningen — förutsätter att pappersskattens borttagande resulterar i sänkta konsumentpriser. Det bör ankomma på priskontrollnämnden att övervaka att skattens borttagande kommer konsumenterna till godo i största möjliga utsträckning.»

Rörande vad som anförts i *de förevarande motionerna*, i vilka bl. a. alternativt yrkats att pappersskatten skulle uttagas jämväl under nästkommande budgetår, får utskottet hänvisa till den nedan lämnade redogörelsen för motionernas innehåll.

Frågan om införandet av skatt på tidskrifter av förströelsekaraktär.

Beträffande *tidigare förslag om införande av en tidskriftsskatt* må följande nämnas:

I en inom finansdepartementet upprättad, den 14 maj 1941 dagtecknad promemoria framlades förslag om införande av en pappersaccis vilken skulle träffa papper till tidningar och tidskrifter. Denna pappersaccis avsågs skola utgöra ett komplement till den allmänna omsättningsskatten, vilken av tekniska skäl icke ansågs böra omfatta tidningar och tidskrifter. Det i promemorian framlagda förslaget, vilket föranletts av en skrivelse (nr 79) från *1940 års urtima riksdag*, blev av olika skäl icke genomfört.

Även vid flera följande riksdagar var frågan om införande av beskattning av vissa tryckalster föremål för riksdagens prövning i anledning av i ämnet väckta motioner.

Sålunda hemställdes i två vid *1942 års riksdag* väckta likalydande motioner I: 70 och II: 145, »att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om skatt på illustrerade och kolorerade veckotidningar samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda». Vidare hemställdes i motionen II: 68 vid samma års riksdag, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att förslag om beskattning av vissa tidskrifter skyndsammast förelägges riksdagen».

1942 års bevillningsutskott yttrade i sitt över nämnda motioner avgivna betänkande, nr 41, att utskottet i likhet med första särskilda utskottet vid 1940 års urtima riksdag funnit tillräckliga skäl icke föreligga för den medgivna skattefriheten för tidskrifter. Utskottet anförde härefter följande:

»En skatt å tidskrifter torde visserligen icke komma att inbringa några mera betydande intäkter. Då emellertid böcker äro underkastade allmän omsättningsskatt, torde starka skäl få anses tala för att jämväl tidskrifter böra vara underkastade beskattning i en eller annan form. Särskilt gäller detta sådana tidskrifter, som äro avsedda för förströelseläsning. Den av Kungl. Maj:t på hemställan av riksdagen verkställda utredningen synes utvisa, att en beskattning genom pappersaccis av det slag som vid utredningen ifrågasatts möter stora tekniska svårigheter. Uppenbart torde även vara, att vilken beskattningsform som än ifrågakomme beträffande allenast tidskrifter betydande svårigheter skola visa sig vara för handen vid densammas

genomförande. Därest, på sätt i motionerna föreslagits, från beskattningen skulle undantagas vissa slag av tidskrifter, komma dessa svårigheter att ytterligare ökas. Skulle däremot beskattningen omfatta såväl tidningar som tidskrifter, bleve de tekniska svårigheterna mindre. Utan att taga närmare ståndpunkt till den föreliggande frågan förutsätter utskottet, att förevarande spörsmål fortfarande kommer att av Kungl. Maj:t ägnas uppmärksamhet.»

I enlighet med utskottets hemställan lämnades ovannämnda motioner av 1942 års riksdag utan åtgärd.

I en vid 1943 års riksdag väckt motion, II: 177, hemställdes, att riksdagen — eventuellt med hänsynstagande till i motionen anförda synpunkter — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag till förordning angående beskattning av tidningar och tidskrifter.

I motionen framhölls bl. a., att skatten principiellt borde göras generell för alla tidningar och tidskrifter. Ett särskilt av Kungl. Maj:t utsett organ, tidskriftsskattenämnden, skulle såsom enda instans pröva ansökningar om befrielse från skattskyldighet. De organ, som vore nyhetsförmedlande, dagspress eller dylikt, eller som ur religiösa, kulturella, sociala eller fackliga synpunkter ansåges fylla en uppgift eller som dreves utan ekonomiskt vinningssyfte, borde befrias från skattskyldighet. Skattesatsen skulle utgöra 20 procent av varje nummers pris, dock lägst 10 öre. Å prenumerationsexemplar skulle skatten uttagas efter särskild grund.

1943 års bevillningsutskott fann i sitt betänkande nr 24 i anledning av ovannämnda motion, vilket betänkande godkändes av riksdagen, frågan om beskattning av tidningar och tidskrifter icke sedan föregående år ha kommit i förändrat läge och avstyrkte, under återopande av vad 1942 års bevillningsutskott i sitt betänkande nr 41 anförde, bifall till motionen.

I två vid 1944 års riksdag väckta, likalydande motioner, I: 248 och II: 384, hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förslag om beskattning av tidskrifter skyndsamt måtte föreläggas riksdagen samt att därvid i motionerna angivna synpunkter måtte vinna beaktande. I motionerna anfördes bl. a., att det ur flera synpunkter vore otillfredsställande, att den skattekölla, som vissa tryckalster kunde bliva, alltjämt vore outnyttjad. En ovillkorlig förutsättning för att en beskattning av tidskrifter skulle kunna genomföras borde emellertid vara, att den i möjligaste mån drabbade alla tidskrifter av likartat innehåll. Om man läte beskattningens omfattning bestämmas av litterära eller etiska synpunkter eller över huvud taget av kvalitets- eller nyttighetssynpunkter och på så sätt sökte åstadkomma en gränsdragning mellan önskvärda och mindre önskvärda alster, hade man på en omväg infört ett statligt förmynderskap över medborgarna, som icke kunde anses förenligt med vårt demokratiska samhällsskick eller med vår grundlagsstadgade tryckfrihet. Såsom ett oefftergivligt villkor för en beskattning av ifrågavarande slag borde vidare uppställas å ena sidan, att skatten så konstruerades att risken för ekonomiska rubbningar i för-

lagens ekonomi bleve den minsta möjliga, och å andra sidan, att skäligen säkerhet vunnes för att beskattningen gäve avsett ekonomiskt utbyte. Under beaktande därav föreslog motionärerna, att beskattningen skulle omfatta samtliga tidskrifter med upplagor över 20 000 exemplar i den del upplagorna överstege nämnda siffra och att skattesatsen skulle sättas till 10 procent. Därest även tidskrifter med små upplagor bleve beskattade, skulle dessas ekonomi allvarligt belastas. Skatten, som förutsattes skola få övervältras på konsumenterna, borde utgå med viss procent på tidskriftens vid varje beskattningstillfälle gällande försäljningsvärde. Vid gränsdragningen mellan tidskrifter och böcker borde hänsyn tagas bland annat till distributionsättet. I den mån dylika tryckalster distribuerades via tidningsaffärer, tidningskolportörer eller exempelvis Svenska pressbyrån, ansågo motionärerna deras karaktär av tidskrift kunna med fullt fog hävdas. För prövning av i samband därmed eller eljest uppkommande frågor borde inrättas ett särskilt av Kungl. Maj:t utsett organ, förslagsvis benämnt tidskriftsskatte-nämnden.

I sitt i anledning av berörda motioner avgivna betänkande nr 10 anförde 1944 års bevillningsutskott bland annat följande:

»Även enligt utskottets mening bör vid införande av en skatt av ifrågavarande slag en gränsdragning mellan skattepliktiga och skattefria tidskrifter efter kvalitetsynpunkter undvikas. Ett bedömande efter sådana synpunkter låter sig icke väl förena med en beskattningsprocedur och kan, såsom av motionärerna framhållits, jämväl möta betänkligheter i andra hänseenden. Utskottet finner fördenskull de i föreliggande motioner skisserade riktlinjerna för en tidskriftsskatt i nu berört avseende ha företrädare framför de tidigare väckta förslagen. Trots detta och ehuru utskottet i likhet med 1942 års bevillningsutskott anser skäl tala för att tidskrifter böra vara underkastade beskattning, eftersom omsättningsskatt utgår för böcker, finner dock utskottet tvivelaktigt, om den av motionärerna nu anvisade lösningen kan läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Det torde sålunda kunna ifrågasättas, huruvida möjlighet förefinnes att införa en beskattning av allenast tidskrifter, medan tidningar däremot lämnas obeskattade. Gränslinjen mellan tidning och tidskrift måste, såvitt utskottet kunnat finna, bli va svår att draga, och tveksamma fall torde icke kunna undvikas. Anses en beskattning av ifrågavarande slag böra genomföras, måste enligt utskottets mening den enda framkomliga vägen vara att låta beskattningen träffa såväl tidningar som tidskrifter. Mot en beskattning av tidningar kunna dock resas så vägande invändningar, att utskottet, i varje fall i nuvarande läge, ej finner skäl förorda en sådan beskattning.»

Utskottet anförde vidare att, då någon framkomlig väg för en tillfredsställande lösning av den föreliggande frågan dittills icke anvisats, utskottet ansågo sig icke kunna förorda bifall till motionerna.

I enlighet med utskottets hemställan lämnades motionerna av 1944 års riksdag utan åtgärd.

Vidare väcktes vid 1948 års riksdag i anledning av den då framlagda propositionen med förslag till förordning om pappersskatt tre motioner i nu ifrågavarande ämne. I de likalydande motionerna I: 183 och II: 298 yrkades att skatt måtte införas på sådana förströelsetidskrifter, som i dag-

ligt tal kallades kolorerad veckopress. I motionen II: 365 hemställdes, att riksdagen måtte besluta skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till skatt å sådana veckotidskrifter av förströelsekaraktär, som till huvudsakligt syfte hade innehavarens ekonomiska vinning. I sistnämnda motion framhölls, att riksdagen tidigare gjort framställning om skattebeläggning av den kolorerade veckopressen, men att förslaget strandat på svårigheten att draga en gräns mellan sådana alster som borde skattebeläggas och sådana som borde vara fria. Enligt vad i motionen vidare anfördes kunde det ifrågasättas om icke en gräns skulle kunna dragas mellan sådana periodiska tryckalster, som uteslutande avsåge att tillföra sin ägare eller utgivare ekonomisk vinning, och sådana som — även om vinsttanken icke vore utesluten — dock hade till huvudsakligt ändamål att sprida kunskap eller tjäna något allmännyttigt ändamål; kunde en sådan skattebeläggning bidra till att något sanera den frodiga floran vore detta att hälsa med tillfredsställelse.

1948 års bevillningsutskott yttrade i sitt i anledning av propositionen om pappersskatt m. m. avgivna betänkande nr 48 beträffande nyssnämnda tre motioner följande:

»Den av utskottet i detta betänkande förordade pappersbeskattningen kommer att drabba bland annat sådana tidskrifter, som avses i nämnda tre motioner. Ehuru det självfallet kan diskuteras, huruvida icke tidskrifter av nu angivet slag borde av olika skäl beskattas hårdare än vad som blir fallet genom pappersbeskattningen, anser utskottet sig likväl icke kunna tillråda, att en extra skatt vid sidan av pappersskatten uttages för ifrågasvarande tidskrifter. De i förevarande motioner väckta förslagen — vilka framställts under andra förutsättningar än som nu äro för handen — avstyrkas därför av utskottet.»

I enlighet med utskottets hemställan lämnades motionerna av 1948 års riksdag utan åtgärd.

I två vid 1949 års riksdag väckta likalydande motioner, I: 26 och II: 25, hemställdes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning angående införande av skatt på s. k. kolorerad veckopress samt att förslag därom föreläggas redan innevarande års riksdag».

I sitt i anledning av berörda motioner avgivna betänkande nr 40 anförde 1949 års bevillningsutskott följande:

»I de likalydande motionerna I: 26 och II: 25 har hemställts om utredning av frågan om införande av skatt på sådana förströelsetidskrifter, som anses hänförliga till den s. k. kolorerade veckopressen. Enligt vad i motionerna anförts borde denna särskilda beskattning uttagas vid sidan av den vid 1948 års riksdag beslutade pappersskatten och fortbestå även efter det att pappersskatten avvecklats. En dylik särbeskattning skulle enligt motionärerna leda till en minskning i förbrukningen av papper som användes till tryckning av här ifrågasvarande förströelsetidskrifter. I motionerna har vidare framhållits, att några större svårigheter icke borde föreligga att draga upp en gränslinje mellan dessa tidskrifter och de mera ideellt betonade tidskrifterna. Motionärerna ha ansett, att den nu föreslagna särbeskatt-

ningen skulle tillföra statsverket en inkomst av 15 å 18 miljoner kronor per år.

I likhet med 1948 års bevillningsutskott är utskottet av den uppfattningen, att en särskild beskattning av förströelsetidskrifter icke lämpligen bör genomföras så länge den nuvarande pappersbeskattningen består.

Emellertid förutsätter utskottet att, då Kungl. Maj:t framdeles upptager till övervägande frågan om avveckling av pappersbeskattningen, jämväl det i motionerna behandlade spörsmålet om införandet av en särskild beskattning av förströelsetidskrifter ägnas uppmärksamhet. I nu berörda avseende torde någon särskild skrivelse till Kungl. Maj:t icke vara erforderlig.

Med hänsyn härtill finner utskottet sig icke kunna tillstyrka bifall till förevarande motioner.»

I enlighet med utskottets hemställan lämnades motionerna av 1949 års riksdag utan åtgärd.

1949 års skatteutredning har i sitt förut nämnda betänkande anfört, att utredningen i huvudsak kunde ansluta sig till de i kontrollstyrelsens promemoria uppdragna riktlinjerna för beskattning av tidskrifter. Utredningen förordade, att åtgärder vidtoges för att i anslutning till pappersskattens avveckling införa en särskild beskattning av tidskrifter med förströelsekaraktär.

Rörande det närmare innehållet i kontrollstyrelsens promemoria, skatteutredningens betänkande och över betänkandet i denna del avgivna remissutlåtanden får utskottet hänvisa till propositionen s. 5—9.

Departementschefen har i förevarande proposition — så vitt angår skatteutredningens förslag om införande av en särskild skatt å tidskrifter med huvudsaklig förströelsekaraktär — erinrat om att kritik emot förslaget framförts från åtskilliga remissinstansers sida. I anslutning härtill har departementschefen uttalat, att han icke vore beredd att nu framlägga något förslag i ämnet.

I motionerna I: 240 och II: 284 har erinrats om att pappersskatten under budgetåret 1949/50 beräknades tillföra statskassan omkring 50 miljoner kronor och att departementschefen i statsverkspropositionen förklarat, att han ämnade föreslå att pappersskatten slopades. Sistnämnda fråga hade aktualiserats av 1949 års skatteutredning i dess promemoria angående avvecklingen av de år 1948 beslutade extra konsumtionsskatterna. Utredningen föresloge visserligen, att pappersskatten skulle avskaffas men att samtidigt en skatt på förströelsetidskrifter skulle införas. Departementschefen hade sålunda accepterat utredningens förslag i dess första del men icke i dess senare. Motionärerna måste beteckna denna åtgärd såsom i hög grad anmärkningsvärd med hänsyn till både riksdagens uttalande och nödvändigheten av skattesänkningar, som verkligt medförde ökad produktion. Det vore sant att riksdagen uttalat, att de extra konsumtionsskatter som infördes år 1948 vore av tillfällig karaktär, men att detta skulle innebära att pappersskattens slopande skulle komma före varje annan lättnad i den

skärpta indirekta beskattningen, vore knappast en riktig slutsats. Om, såsom nu föresloges, pappersskatten upphävdes utan att tidskriftsskatt samtidigt infördes, komme detta att medföra en avsevärd lättnad för den företagsamhet, som gäve ut den kolorerade veckopressen. De starka och berättigade krav på sänkta skatter som framkommit hade dock knappast avsett en skattelättnad av detta slag. Skatteutredningen syntes ej heller ha avsett att dess förslag om pappersskattens slopande — kompletterat med införande av skatt på förströelsetidskrifter — skulle förverkligas före dess förslag om drivmedelskattens sänkning. Starka skäl talade för att i samband med pappersskattens slopande skatt infördes på tidskrifter av förströelsekaraktär.

Motionärerna ha vidare framhållit, att skatteutredningen för sin del dragit konsekvenserna av bevillningsutskottets uttalande vid 1949 års riksdag och förordat införande av en särskild skatt på tidskrifter av förströelsekaraktär samtidigt med pappersskattens avveckling. Avgörande för utredningen hade varit, att en på detta sätt utformad tidskriftsskatt komme att träffa en umbärlig konsumtion och sålunda överensstämde med den av utredningen följda grundprincipen för de extra konsumtionsskatternas avveckling. Det förslag till skatt på tidskrifter av huvudsaklig förströelsekaraktär, som 1949 års skatteutredning avgivit, syntes väl avvägt och lämpligt att genomföras i samband med pappersskattens slopande. Skatten borde omfatta tidskrifter av förströelsekaraktär eller vad som brukade kallas den kolorerade veckopressen och utgå med 30 procent på tidskrifternas pris. För flertalet tidskrifter komme detta att innebära endast en måttlig höjning, varierande mellan 5 och 10 öre per exemplar av de vanligaste och populäraste tidningarna. Det kunde knappast med allvar göras gällande att denna prisstegring skulle bliva ruinerande vare sig för läsarna eller — vilket syntes vara avgörande för pressdebatten — för de inom denna bransch verksamma företagen. Trots att beskattningens verkningar vore måttliga, komme den ändock att inbringa den icke oväsentliga summan av omkring 20 miljoner kronor per år. Vad anginge gränsdragningen mellan de skattepliktiga och icke skattepliktiga tidskrifterna borde svårigheterna icke överdrivas. Det borde slås fast att endast tidningar med förströelsekaraktär skulle beskattas. Religiösa, fackliga, politiska, kulturella, litterära, vetenskapliga och ekonomiska tidskrifter skulle givetvis vara undantagna från beskattningen. Med utgångspunkt från dessa definitioner borde det icke erbjuda några större svårigheter att fastställa vilka tidskrifter som skulle vara skattepliktiga.

Om skatt på tidskrifter icke komme att införas borde enligt motionärernas mening pappersskatten t. v. bibehållas. Av de skäl som motionärerna anfört kunde det icke vara riktigt att slopa pappersskatten — utan att komplettera den med en tidskriftsskatt — före varje annan skattesänkning av de år 1948 införda extra konsumtionsskatterna. Pappersskatten drabbade dock alla folkgrupper i ungefär samma utsträckning, vilket icke vore fallet med exempelvis tilläggsskatten på drivmedel. Ansåge statsmakterna att den extra bensinskatten med dess ogynnsamma verkningar för landsbygdens folk och på produktionen borde utgå oförändrad under hela nästa budgetår, krävde rättvisan att pappersskattens slopande uppsköttes.

Utskottets yttrande.

I propositionen den 17 mars 1950, nr 193, har förslag framlagts om upphävande av pappersbeskattningen med utgången av april månad 1950.

Samtidigt med att utskottet behandlat nämnda proposition har utskottet — såsom framgår av det förut anförda — upptagit till granskning de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 240 (av herr Gustaf Elofsson och fru Svenson) samt II: 284 (av herr Johnsson i Skoglösa m. fl.). I sagda motioner har yrkats, att riksdagen måtte besluta att i samband med pappersskattens slopande införa skatt på tidskrifter av förströelsekaraktär i enlighet med av 1949 års skatteutredning framlagt förslag eller, alternativt, att riksdagen måtte besluta, att skatten på papp och paper skall utgå även under budgetåret 1950/51.

Vad först angår den mera vittomfattande frågan rörande upphävande av pappersbeskattningen vill utskottet till en början erinra om att denna beskattning — som infördes genom förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt och som trädde i kraft den 1 juli 1948 — ingick såsom ett led i skärpningarna på den indirekta beskattningens område i syfte att överbalansera budgeten. Vid pappersbeskattningens införande underströks särskilt — både av Kungl. Maj:t och av riksdagen — att denna beskattning vore av tillfällig natur; och i enlighet härmed upptogs i nyssnämnda förordning den bestämmelsen, att beskattningen skulle äga giltighet endast under tiden till och med den 30 juni 1949.

Sedermera har Kungl. Maj:t för 1949 års riksdag — under hänvisning till det allmänna ekonomiska läget, som motiverade att de vid 1948 års riksdag beslutade skärpningarna på den indirekta beskattningens område, pappersskatten däri inberäknad, finge oförändrade fortbestå under nästkommande budgetår — i propositionen den 25 februari 1949, nr 72, framlagt förslag om fortsatt giltighet av pappersbeskattningen för tiden den 1 juli 1949 — den 30 juni 1950. I anslutning till sistnämnda proposition yttrade 1949 års bevillningsutskott (betänkande nr 39) att utskottet kommit till den uppfattningen, att tidpunkten ännu icke vore inne att besluta om pappersskattens avveckling. Utskottet tillstyrkte sålunda, att denna beskattning erhöle fortsatt giltighet under tiden den 1 juli 1949—den 30 juni 1950. De föreliggande olägenheterna med pappersbeskattningen måste dock enligt utskottet tillmätas sådan betydelse, att beskattningen i fråga borde avvecklas så snart förhållandena medgåve detta. Det kunde för övrigt med visst fog göras gällande, att av de vid 1948 års riksdag beslutade skatteskräpningarna vore pappersbeskattningen ur olika synpunkter så otillfredsställande, att pappersskatten borde ifrågakomma bland de indirekta skatter som i första hand upphävdes. Vidare betonade utskottet, att pappersbeskattningen av utskottet ansåges vara en beskattning av endast tillfällig natur, vilken egenskap särskilt markerades genom att beskattningen ursprungligen faststälts att gälla och av utskottet föresloges förlängd under en begränsad tidsperiod. Därest under budgetåret 1949/50 ändrade förhållanden skulle inträda, vilka

motiverade att lättnader vidtoges i fråga om den indirekta beskattningen, förväntade utskottet att Kungl. Maj:t för riksdagen framlade förslag om upphävande av papperskatten snarast möjligt. Vad utskottet sålunda anförde godkändes av 1949 års riksdag.

I nu förevarande proposition nr 193 har föredragande departementschefen hänvisat till vad han uttalat i statsverkspropositionen därom, att då det ansåges vara ett angeläget önskemål att papperskatten avvecklades så snart som möjligt och då ett visst utrymme kunde anses förefinnas för en skattesänkning redan under år 1950, han hade för avsikt att icke förordna någon förlängning av giltighetstiden för förordningen om pappersskatt efter innevarande budgetårs utgång. Emellertid har departementschefen i propositionen nr 193 föreslagit — under hänvisning till utvecklingen inom pappersbranschen — att pappersbeskattningen skulle upphävas redan med utgången av april månad 1950.

De synpunkter som departementschefen anfört till stöd för förslaget om avveckling av pappersbeskattningen vid utgången av april månad 1950 kunna enligt utskottets uppfattning godtagas.

I enlighet härmed tillstyrker utskottet det i propositionen nr 193 framlagda förslaget till förordning angående upphävande av förordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt.

I anslutning härtill vill utskottet — liksom föredragande departementschefen — understryka, att pappersskattens borttagande självfallet bör resultera i att konsumentpriserna på hittills skattebelagda varor i motsvarande mån sänkas. Det är angeläget att priskontrollnämnden vid tiden för pappersbeskattningens upphörande med uppmärksamhet följer prisutvecklingen inom nu ifrågakvarande bransch.

Vad härefter angår frågan om införandet av en särskild skatt på tidskrifter av förströelsekaraktär vill utskottet nämna, att utskottet vid detta ärendes behandling haft tillgång till 1949 års skatteutrednings betänkande den 10 december 1949 — vilket i huvudsakliga delar redovisats, förutom i förevarande proposition, i den senare avlåtna propositionen nr 237 angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1950/51, m. m. (s. 18—24) — ävensom remissutlåtandena över betänkandet och annan ytterligare utredning som varit tillgänglig vid frågans behandling i finansdepartementet.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår att spørsmålet om införandet av en särskild skatt på förströelsetidskrifter vid åtskilliga tillfällen varit föremål för överväganden bl. a. inom riksdagen. Då riksdagen tidigare — i anledning av väckta motioner — haft att pröva denna fråga och därvid ställt sig avvisande till en dylik beskattning har ett sådant ställningstagande från utskottets sida åtminstone väsentligen berott därpå, att rent tekniska svårigheter ansetts föreligga att på ett rationellt sätt avgränsa beskattningsområdet.

När 1949 års riksdag, i enlighet med vad 1949 års bevillningsutskott hem-

ställt, avvisade ett då motionsvägen framfört förslag om införandet av en tidskriftsskatt, skedde detta under hänvisning till att pappersskatt utginge även för sådant papper, som användes för tryckning av tidskrifter, och att det icke syntes lämpligt att en särskild beskattning av förströelsetidskrifter genomfördes så länge pappersbeskattningen bestode. Emellertid uttalade 1949 års bevillningsutskott samtidigt, att utskottet förutsatte att, då Kungl. Maj:t framdeles upptog till övervägande frågan om avveckling av pappersbeskattningen, jämväl spørsmålet om införandet av en särskild beskattning av förströelsetidskrifter ägnades uppmärksamhet.

Vid innevarande års riksdag har den på nytt aktualiserade frågan om beskattning av förströelsetidskrifter så till vida kommit i ett annat läge, att förslag framlagts om pappersbeskattningens avveckling, vilket förslag av utskottet tillstyrkts. Därjämte föreligger nu ett mera i detalj utarbetat förslag till lagstiftning om en särskild tidskriftsskatt, vilket förslag varit föremål för remissbehandling. Emellertid har departementschefen i samband med framläggandet av förslaget om avveckling av pappersbeskattningen — under erinran om att kritik mot införandet av en särskild skatt å tidskrifter med förströelsekaraktär framförts från åtskilliga remissinstansers sida — uttalat, att han icke vore beredd att nu framlägga något förslag i ämnet.

Kritiken mot förslaget om införandet av en skatt av angivet slag har i huvudsak följt tre linjer. Sålunda har från remissinstansernas sida gjorts gällande, att den ifrågasatta tidskriftsskatten icke stode i överensstämmelse med tryckfrihetslagstiftningens grunder, att en objektiv gränsdragning mellan skattefria och skattepliktiga tidskrifter svårigen kunde uppnås och att skatten, förutom att den skulle tillföra statsverket betydligt lägre skatteinkomst än vad skatteutredningen räknat med, skulle medföra avsevärda försämringar för tidskriftsförlagen, författarna m. fl.

Utskottet anser sig i detta sammanhang icke kunna ingå på ett närmare bedömande av huruvida och i vad mån fog finnes för den sålunda framkomna kritiken mot skatteutredningens förslag i ifrågavarande hänseende. Med hänsyn till de invändningar, som rests mot förslaget, torde det dock vara uppenbart, att ett tillmötesgående av det i de likalydande motionerna I: 240 och II: 284 framställda yrkandet om ett omedelbart införande av en beskattning av förströelsetidskrifter i enlighet med skatteutredningens förslag icke kan ifrågakomma. Utskottet vill emellertid framhålla, att vid de tillfällen, då riksdagen tidigare haft att taga ställning till frågan om införande av en beskattning av förströelsetidskrifter, riksdagen icke i princip ställt sig avvisande mot tanken på en sådan beskattning. Då denna fråga — som ur statsfinansiell synpunkt icke är av oväsentlig betydelse — fortfarande är under Kungl. Maj:ts prövning, avstyrker utskottet det i motionerna framställda yrkandet om införande av en beskattning av förströelsetidskrifter.

Det i motionerna framförda alternativa yrkandet att skatten å papp och papper skall utgå även under budgetåret 1950/51 får utskottet — som enligt vad förut anförts biträtt Kungl. Maj:ts förslag om avveckling av pappersbeskattningen med utgången av april månad 1950 — likaledes avstyrka.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts för-
varande proposition nr 193 antaga det vid propositionen fo-
gade förslaget till förordning angående upphävande av för-
ordningen den 11 juni 1948 (nr 283) om pappersskatt; samt

B) att de likalydande motionerna I: 240 av herr Gustaf
Elofsson och fru Svenson samt II: 284 av herr Johnsson i
Skoglösa m. fl. om skatt på tidskrifter av förströelsekarak-
tär m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 april 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Wahlmark, Sjödahl, Velander, Fran-
zon*, Niklasson, Wehtje, Falk, Petrén, Werner* och Damström; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Kristensson
i Osby, Sundström, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköping, Vigelsbo,
Bladh, Edström och Kärrlander.

---

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer:

1) av herr *Kristensson* i Osby, som ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»I propositionen den — — — (= utskottet s. 11 rad 2 uppfifrån — s. 13 rad 20 nedifrån) — — — tidskriftsförlagen, författarna m. fl.

Utskottet anser, att de framförda kritiska synpunkterna äga betydande räckvidd. Detta gäller särskilt de principiella betänkligheterna samt de avsevärda praktiska svårigheterna ett genomförande av här ifrågasatt tidskriftsskatt skulle medföra. Det åberopade och utan tvekan riktiga förhållandet att de här diskuterade tidskrifterna till sin art och innehåll äro av högst skiftande karaktär medger dock icke att man ur beskattningssynpunkt kan verkställa en klar gränsdragning dem emellan. Utskottet anser det sålunda uppenbart, att ett tillmötesgående av det i de likalydande motionerna I: 240 och II: 284 framställda yrkandet om ett införande av en beskattning av förströelsetidskrifter icke kan ifrågakomma. På grund härav avstyrker utskottet det i motionerna framställda yrkandet.

Det i motionerna — — — (= utskottet s. 13 rad 4 nedifrån — s. 14 rad 9 uppfifrån) — — — någon riksdagens åtgärd»; samt

2) av herr *Niklasson*.
